

Hallintovaliokunta

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 28.9.2022

MAAHANMUUTTOVIRASTON LAUSUNTO ASIASSA HE 100/2022 VP

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Maahanmuuttoviraston asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Valiokunta on lisäksi pyytänyt Maahanmuuttoviraston asiantuntijaa etäkuultavaksi. Maahanmuuttovirasto kiittää kutsusta ja mahdollisuudesta lausua asiassa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain 114 §:ää muutettavaksi siten, että edellytystä turvasta toimeentulosta ei sovelleta silloin, jos perheenkokoajana on kansainvälistä suojelua saanut alaikäinen ja hakijana on hänen perheenjäsenensä tai muu omainen. Kuten esityksestä käy ilmi, Maahanmuuttovirasto on edellä kuvatuissa tilanteissa soveltanut vakiintuneesti ulkomaalaislain 39 §:n 1 momenttia, jonka mukaan toimeentuloedellytyksestä voidaan poiketa yksittäisessä tapauksessa, jos lapsen etu sitä vaatii. Esityksessä ehdotettu muutos tuo Maahanmuuttoviraston vakiintuneen toimintatavan lain tasolle, eikä siten aiheuta suurempia muutoksia Maahanmuuttoviraston toimintatapoihin. Asian saattaminen lain tasolle kuitenkin selkeyttää viraston työtä lainsoveltajana, ja Maahanmuuttovirasto pitääkin ehdotettua muutosta kannatettavana.

Ulkomaalaislain 38 §:ssä säädetään lapsen alaikäisyyden määritelmästä. Esityksessä ehdotetaan säännöksen muuttamista siten, että se vastaisi Euroopan unionin tuomioistuimen 16.7.2020 antamaa ratkaisua, jossa tuomioistuin otti kantaa siihen, miten lapsen alaikäisyys määritellään perheenyhdistämisdirektiivin perusteella. Tuomioistuimen ratkaisu on ristiriidassa ulkomaalaislain kanssa, ja edellyttää siten lain muuttamista vähintään tilanteissa, joissa sovelletaan perheenyhdistämisdirektiiviä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että muutos ulotetaan kattamaan myös perheenyhdistämisdirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle rajatut ryhmät. Maahanmuuttovirasto pitää ehdotusta lainsoveltajan kannalta selkeimpänä vaihtoehtona ja katsoo sen turvaavan lapsen edun yhdenvertaisen toteutumisen riippumatta siitä, millä perusteella lapsi tai hänen perheenjäsenensä on Suomeen saapunut.

Ulkomaalaislain 38 §:n muotoilu

Esityksessä ehdotetun uuden 38 §:n muotoilun osalta Maahanmuuttovirasto haluaa kiinnittää huomiota siihen, että se saattaa tuollaisenaan aiheuttaa ristiriitaisia tulkintoja erityisesti 2 momentin osalta. Maahanmuuttovirasto tulkitsee asiaa niin, että 38 §:n 1 momenttia on tarkoitus soveltaa aina kun hakijana tai perheenkokoajana oleva lapsi on alaikäinen hakemuksen vireytyshetkellä. Maahanmuuttoviraston tulkinnan mukaan 2 momenttia

sovelletaan puolestaan vain silloin, jos turvapaikkaa hakenut yksin maahan saapunut alaikäinen täysi-ikäistyy turvapaikkaprosessin aikana.

Maahanmuuttovirasto pitää kuitenkin mahdollisena, että 38 §:ää voi ehdotetulla muotoilulla tulkita myös niin, että 2 momenttia sovelletaan aina kun kyseessä on tilanne, jossa perheenkoko ajana toimii kansainvälistä suojelua saanut ilman huoltajaa maahan saapunut alaikäinen. Jos 2 momenttia tulkitsee näin, tulee kansainvälistä suojelua saaneen yksin maahan saapuneen alaikäisen perheenjäsenen jättää hakemus aina kolmen kuukauden aikarajan sisällä. Samanlaista aikarajaa ei ole 1 momentissa, jolloin kansainvälistä suojelua saaneiden alaikäisten perheen yhdistämiselle asetetaan tiukemmat edellytykset.

Maahanmuuttoviraston käsityksen mukaan tämä ei ole ollut hallituksen esitystä laadittaessa säädösmuutoksen tarkoituksena ja ehdottaa siksi, että 2 momenttiin lisätään asiaa selventävä tarkennus. Maahanmuuttovirasto ehdottaa, että 2 momenttiin lisätään seuraava virke: *"Aikarajan noudattamatta jättäminen ei estä oleskeluluvan myöntämistä, jos se voitaisiin myöntää 1 momentin perusteella."*

Ylijohtaja

Ilkka Hahtela

Erityisasiantuntija

Emma Rimmanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 06.10.2022 klo 09:11. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallintovaliokunta